

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1985

BRNO 1987

ZACHRAŇOVACÍ VÝZKUM NA SLOVANSKÉM POHŘEBIŠTI U NENKOVIC /okr. Hodonín/

Bohuslav Klíma, jr., AÚ ČSAV Brno

/Obr. 10/

Počátkem dubna r. 1985 narazili bagristé JZD Sovětské armády v Čejči na Hodonínsku na kostrový hrob. Stalo se tak při rozsáhlých terénních úpravách, kterými byly na katastru obce Nenkovic rekultivovány svažité pozemky a budovány široké terasy pro výsadbu sadů. Nález, který patrně nepředstavoval první rozrušený hrob, ohlásili OS ŠNB v Hodoníně. Referent, přizvaný k posouzení objevu, mohl po podrobnějším průzkumu místa i jeho nejbližšího okolí konstatovat existenci slovanského pohřebiště. Vzhledem k závažnosti zjištění i k rychle pokračujícím zemním pracem bylo nutno neprodleně podrobně prošetřit celou skrývanou plochu a provést zachraňovací výzkum. Během deseti dnů bylo čtyřčlennou skupinou pracovníků ústavu na ploše 460 m² prozkoumáno 23 hrobů.

Naleziště leží SSV od obce Karlín, na katastrálním území Nenkovic, v trati "Úlehle". Je situováno na mírně skloněném výběžku táhlého návrší, které se severním směrem příkřeji svažuje do údolí potoka. Na jeho protilehlém břehu se podařilo zjistit více střeptů keramiky, svědčících pro přítomnost slovanského sídliště.

Hrobové zásypy se pod 30 - 60 cm mocnou recentní hnědozemní půdou ve světlém písčitém podloží zcela zřetelně rýsovaly. Jen omezený počet hrobů měl dno zahloubeno mělce, na bázi hnědozemě. Tyto pohřby byly samozřejmě více porušeny, nebo dokonce zcela zničeny. Většinou se zahloubení hrobů pohybovala v rozmezí 80 - 170 cm. Zemřelí byli uloženi v poloze naznak, orientovaní ve směru SZ-JV a s rukama zpravidla podél těla. V některých případech byly děti pochovávány v bočních výklencích. Často se objevily i zbytky dřevěných rakví a jiných konstrukcí, které byly dle určení E. Opravila hotoveny hlavně z dubu /*Quercus sp.*/ a jedle bělokoré /*Abies alba*/. Někdy se dokonce zachovaly velmi dobře a mohou společně s jediněle dochovaným, nepropadeným hrobem pomoci při řešení otázky konstrukce rakve a jejího vzhledu. V hrobech mužů se nalézaly nože, přezky kožených řemenu, železné hroty šípů a u pasu drobné předměty, puvodně uložené v koženém váčku. Mezi ně patří např. očílka spolu s rohovcovými ústěpy a břitva. Doprovodnými nálezy v hrobech žen byly různé typy jednoduchých bronzových náušnic /se spirálovitým ukončením, s trubičkovitým závěskem, spirálovitým závěskem i náušnice s dutými kulíčkami/, dále lunicovitý závěsek, štítkový vybíjený prsten, rovněž nožíky, uložené obvykle u levého boku, přesleny a kování vědra. Objevily se i zlomky srpu a sídlo. Zajímavý se jeví soubor keramiky. Nádoby malých a středních velikostí s výzodobou ryté vlnice a horizontálních rýh spočívaly výlučně u pravého chodidla pohřbeného. Několik nálezu také dokládá zvyk dávat do hrobů děti slepičí vejce.

Na základě vyhodnocení všech předmětů lze dobu pohřbívání zasadit do samého závěru 9. až první poloviny 10. století. Nenkovické pohřebiště je významné především proto, že dotváří obraz osídlení jižních svahů Ždánického lesa a dokresluje ráz života prostého venkovského obyvatelstva v širokém zázemí mikulčického mocenského centra.

Rettungsgrabung auf dem slawischen Gräberfeld bei Nenkovice /Bez. Hodonín/ Im Verlaufe der umfangreichen Terrainherrichtungen der abschüssigen Grundstücke und bei der Gründung breiter Terrassen für die Obstbaumpflanzung in der Flur "Úlehle" im Kataster der Gemeinde Nenkovice, wurde ein Körpergrab gestört. Bei der Rettungsgrabung gelang es ein kleineres Gräberfeld mit 23 erhaltenen Gräbern zu entdecken. In einigen waren sehr gut Holzbretter von den Särgen erhalten geblieben. Es kamen Bestattungen in Nischen vor. Im Inventar erschienen die üblichen Gegenstände. Aufmerksamkeit verdienen zahlreichere Ohrgehänge von verschiedenen Typen /mit spiralförmiger Beendigung, mit röhrenförmigen Anhängern sowie Exemplare mit hohlen Kügelchen/.

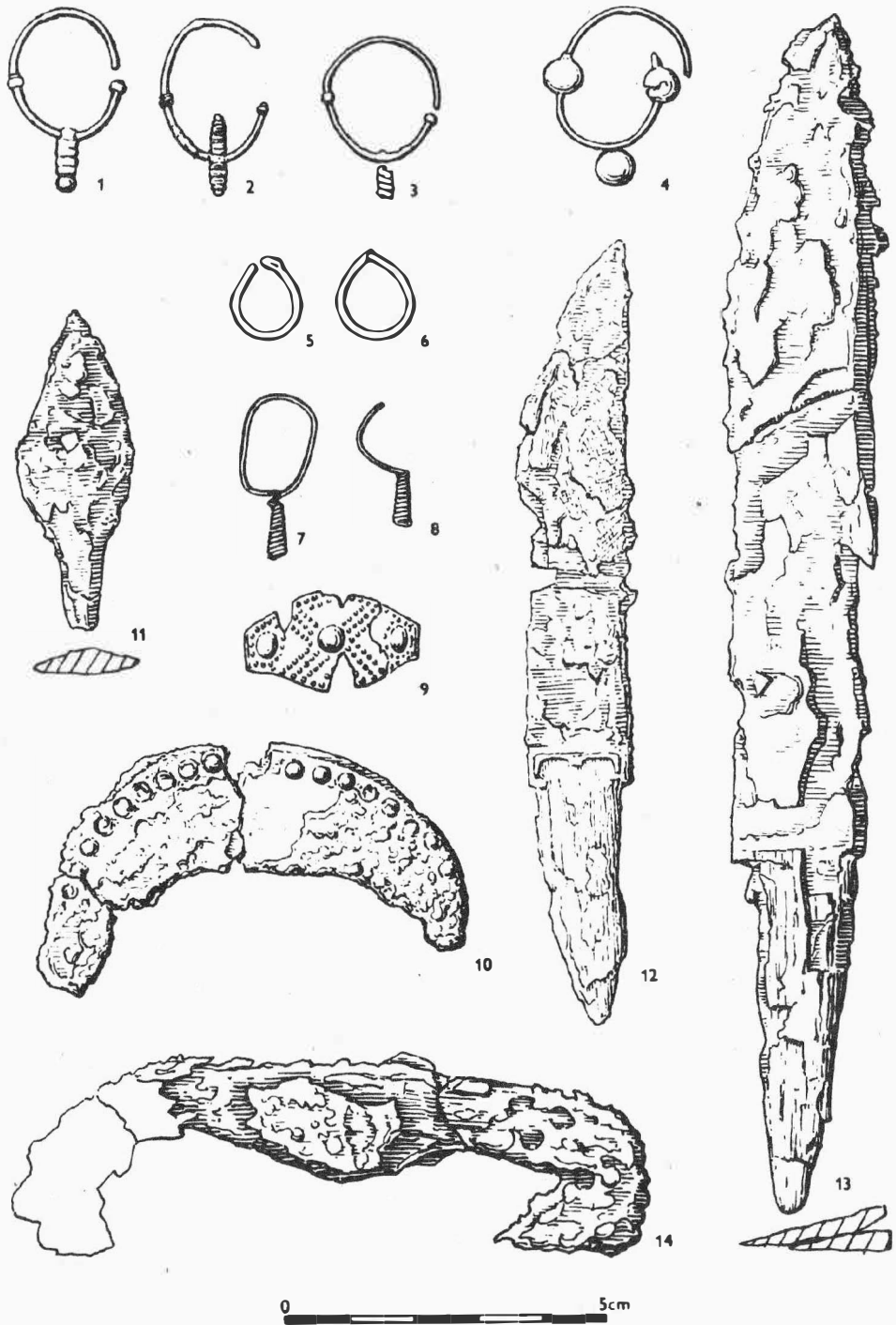
Aufgrund einer sorgfältigen Bewertung der gesamten Funde kann man die Zeit des Bestattens in das alleinige Ende des 9. - Hälfte des 10. Jahrhunderts legen. Das Gräberfeld von Nenkovice ist vor allem dadurch bedeutend, da es einen weiteren Einblick auf die Besiedlung der südlichen Hänge des Ždánický Waldes gewährt und den Charakter des Daseins der einfachen bäuerlichen Bevölkerung im breiten Hinterland des Mikulčicer Machtzentrums ergänzt.

BŘECLAV - POHANSKO 1985 /okr. Břeclav/

Bořivoj Dostál - Jana Vignatiová, FF UJEP Brno

/Obr. 11-13/

V roce 1985 se na Pohansku pokračovalo ve výzkumu sídliště v bývalé lesní školce v severovýchodní části hradiška /obr. 1:A/. Úseky otevřené v roce 1985 navazovaly na plochy zkoumané v roce 1982 a 1984 /obr. 1:B/ a byly od sebe navzájem vzdáleny 65 m v západovýchodním směru. V západním úseku o rozměrech 1400 m² byl výzkum dokončen, ve východním úseku o ploše 400 m² se prováděla skrývka až na podloží, byly zachyceny a zakresleny rýsující se sídlištní objekty, ale jejich výzkum byl ponechán na příští sezonu. Kromě toho se podařilo dokončit výzkum několika objektů a hrobu na ploše otevřené v roce 1984 /obr. 1:C/.

Obr. 10.

Nenkovice /okr. Hodonín/. Výběr nálezů ze slovanských hrobů. - Auswahl an Funden aus slawischen Gräbern.

PŘEHLED VÝZKUMU 1985

- Vydává : Archeologický ústav v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : A. Krechlerová
Na titulním listě : bronzová spona z Kostic
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis : 450 kusů - neprodejné